

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 maja 2023 r.

Pozycja 200

POSTANOWIENIE

z dnia 21 marca 2023 r.

Sygn. akt Ts 236/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej spółki [...] Sp. z o.o. z siedzibą w T. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. poz. 770, ze zm.) w zakresie, w jakim „przepis ten w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, skutkuje obciążeniem wierzyciela opłatą stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 52 ust. 2 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim „przepis ten przewiduje stosowanie przepisów art. 29 do postępowań egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie [tej] ustawy”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 16 września 2021 r. (data nadania) spółka [...] sp. z o.o. z siedzibą w T. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

2. Skarga konstytucyjna została sformułowana na tle następującego stanu faktycznego: Skarżąca, w dwóch postępowaniach przeciwko temu samemu dłużnikowi, złożyła wniosek o wszczęcie i przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości, która była objęta wspólnością majątkową dłużnika i jego małżonki. Organ egzekucyjny wezwał skarżącą do uzupełnienia wniosku poprzez przedłożenie tytułów egzekucyjnych z klauzulą wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika. Skarżąca nie wykonała tego zobowiązania, ponieważ warunkiem uzyskania takiej klauzuli było wykazanie dokumentem urzędowym lub prywatnym, że

stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika (por. art. 787 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w W. postanowieniami z 8 września 2020 r. (sygn. akt [...]) umorzył z urzędu postępowania egzekucyjne z uwagi na beczynność skarżącej oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego.

Skargi skarżącej na te postanowienia zostały oddalone przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w W. postanowieniami z 19 października 2020 r. (sygn. akt [...]) i 26 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]).

Po rozpoznaniu skarg skarżącej, rozstrzygnięcia te zostały utrzymane w mocy przez Sąd Rejonowy w W. postanowieniami z 11 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) oraz 18 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]).

3. Zdaniem skarżącej, art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. poz. 770, ze zm.; dalej: ustawa o kosztach komorniczych) jest niezgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, ponieważ wierzyciel w sytuacji umorzenia postępowania egzekucyjnego jest obciążany kosztami komorniczymi, pomimo że to dłużnik swoim zachowaniem spowodował konieczność przymusowej egzekucji roszczenia. Opłata naliczana od niewyegzekwowanego roszczenia jest w takiej sytuacji dotkliwą sankcją finansową dla wierzyciela, który nie odzyskał swojej należności i dodatkowo poniósł koszty postępowania, umorzonego z powodów formalnych (a nie merytorycznych). Skarżąca zwróciła uwagę, że we wcześniejszym stanie prawnym opłata w sytuacji umorzenia postępowania egzekucyjnego była pobierana od dłużnika. Podkreśliła również, że nie mogła uzyskać klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, a nawet gdyby złożyła taki wniosek, nie miałaby żadnego wpływu na sposób i termin jego rozpoznania przez sąd.

Uzasadniając zarzut niezgodności art. 52 ust. 2 ustawy o kosztach komorniczych z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, skarżąca wskazała, że przepis ten jest przykładem zbędnej (niecelowej) regulacji intertemporalnej. W jej opinii, zmiany legislacyjne nie powinny prowadzić do pogorszenia sytuacji wierzyciela i obciążenia go odpowiedzialnością za bezskuteczność prowadzonej egzekucji.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 12 lipca 2022 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez złożenie do akt sprawy pięciu egzemplarzy kompletnego uzasadnienia postanowienia referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w W. z 19 października 2020 r. (sygn. akt [...]).

Skarżąca wykonała powyższe zarządzenie w piśmie z 25 lipca 2022 r. (data nadania).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. W skardze konstytucyjnej jako przedmiot zaskarżenia wskazano:

– art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. poz. 770, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 210, ze zm.; dalej: ustawa o kosztach komorniczych) w zakresie, w jakim „przepis ten w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r.

– Kodeks postępowania cywilnego, skutkuje obciążeniem wierzyciela opłatą stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania”;

– art. 52 ust. 2 ustawy o kosztach komorniczych w zakresie, w jakim „przepis ten przewiduje stosowanie przepisów art. 29 do postępowań egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy”.

Wymienione przepisy ustawy o kosztach komorniczych mają następujące brzmienie:

– art. 29 ust. 1: „W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, wierzyciela obciąża opłata stosunkowa w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Jeżeli jednak wierzyciel wykaże, że przyczyna umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, opłata ta obciąża dłużnika. Jeżeli spełnienie świadczenia lub zawarcie porozumienia z wierzycielem nastąpiło po upływie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, obciąża go opłata w wysokości 10% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania”;

– art. 52 ust. 2: „Do postępowań, o których mowa w ust. 1 [tj. postępowań wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie ustawy o kosztach komorniczych], przepisy art. 29 i art. 30 stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy”.

Jako wzorce kontroli skarżąca wskazała art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle spraw zakończonych postanowieniami Sądu Rejonowego w W. z 11 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) i 18 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienia Sądu Rejonowego), wskazanymi przez skarżącą jako ostateczne orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

3. Trybunał stwierdza, że analizowana skarga spełnia wymogi formalne, albowiem:

– została sporządzona w imieniu skarżącej przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK);
– skarżąca wyczerpała drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ postanowienia Sądu Rejonowego są prawomocne i nie przysługują od nich żadne zwykłe środki zaskarżenia;

– dochowano ustawowego terminu wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), gdyż odpis wymienionych postanowień został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 18 i 24 czerwca 2021 r., a skarga została wniesiona 16 września 2021 r.;

– określony został przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);

– wskazano, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – zdaniem skarżącej – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);

– przedstawiono uzasadnienie sformułowanych przez skarżącą zarzutów oraz stan faktyczny (art. 53 ust. 1 pkt 3 i 4 u.o.t.p.TK);

– poinformowano o niewniesieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 6 u.o.t.p.TK);

– dołączono wymagane załączniki (art. 53 ust. 1 pkt 5 oraz ust. 2 u.o.t.p.TK);

– sformułowane przez skarżącą zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił jak w sentencji.